

ANY VI

NÚM. 274

BARCELONA 24 NOVEMBRE 1893

LA PATRIAS

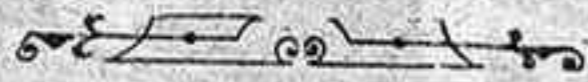
SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

- L' amor pátri tan gran es
en mí, qu' hasta m' exaspera;
y si possible sigués,
me 'n 'nava de cantinera
y alguna altra cosa mes.

CRÓNICA DE LA SETMANA

Durant la última quinzena s' ha vist lo nostre port concorregudíssim de ciutadans desitjosos de despedir als jefes y soldats que marxavan al Africa.

En cada expedició s' han confós los plors y las riallas.

Las mares que 's despedían dels seus fills que potser no han de tornar á veure; las esposas amants que davan l' adieu a s pares dels seus fills, y 'ls fills que rebian lo bés apretat dels autors de sos días, derramavan tots llágrimas, sense sentir per xó esglay, experimentant no mes en sas venas, ardors de patriotisme

Y es que aquí compreném tots que la patria es la nostra primera mare, y com á tal devém venerarla y donar per ella fins la última gota de nostra sang.

Los expedicionaris, fent lo cor fort, procuravan consolar als sers estimats qu' aquí 's quedavan, y molts minyons, desitjosos de matar riffenyos, enfilats á las jarcias, arengavan al públich que desde 'l moll 'ls contemplava, enviantlos al mateix temps un loch granejat de xistes.

Un soldat catalá comensant la frase ab una *paraulota gráfica*, exclamava: «Que n' haig de matar de moros! M' en hi vaig ab unas dents!»

Un altre afegía: «No ploreu, mare, que ja us portaré duas orelles de moro.»

Ab aplausos y riallas eran acullidas las manifestacions dels valents, pero, després, mes d' una llágrima s' escapava al pensar que tal vegada no tornarian entre nosaltres 'ls que posehits de tan nobles desitjos marxavan á combatre als qu' han ofés l' honra nacional.

Pero ningú defallia per xó.

Desmentint la idea errónea, per alguns sustentada, de que 'ls joves d' ara no sabían respondre com los de trent' anys enrera á las necessitats de la patria, han marxat los nostres soldats plens de valor y despreciant la vida, preferint mil vegadas la mort á arrastrarla sense honra.

Que 'ls sentiments patriótics s' han conservat ab la mateixa escalfor, ho han demostrat lo brillant resultat obtingut per las suscripcions obertas á fi d' atendre als crescuts gastos de la guerra; 'ls molts actes, dignes de la major alabansa, portats á cap per innumerables particulars pera socorre á sos servidors, y 'ls acorts presos per distintas corporacions pera aminorar los desastrosos efectes que pugui reportarnos la campanya.

Tothom sab las perturbacions que ha portat en moltes familias l' incorporació dels reservistas á las filas, especialment, en lo que fa referència als minyons casats y ab fills qu' han tingut de deixarlos sense saber si 's moririan de gana durán la seva ausencia.

Donchs be, com deya avants, hi ha hagut particulars que s' han preocupat, ab una esplendidés que demostra la bondat del seus sentiments, d' aquets joves, faltats de recursos, qu' han tingut d' abandonar á sa esposa y fills; y aixís, veyém als Srs. sucesors de J. Lucena y Companyia de sant Martí de Provencals, que pera socorre als treballadors de la seva fábrica que 's trobin en las expressadas condicions, resolen abonarlos tot lo jornal mentres permaneixin en l' exercit, concedintne la meytat als solters per igual período de temps.

També los Srs Butsems y Fradera, actius fabricants de mosaich d' aquesta capital, á fi de aminorar las necessitats dels seus operaris qu' hagin d' incorporarse á las filas, 'ls concedeixen una pesseta diaria, duránt lo temps que permaneixin en ellas.

Consigném ab gust lo nom de tots aquets senyors, creyent, si es que ja altres industrials no han imitat lo seu exemple, que la llista de benefactors será numerosa y que 'ls minyons que s' han vist obligats á deixar la seva familia, ignorant si podran tornarla á veure, trobaran un consol inexplicable en los actes de desprendiment qu' han de fer que no falti res á las personas que van seguint ab la ansietat del carinyo tots los aconteixements de Melilla, ja que cada un pot representar per ellas la mort d' un espós ó d' un fill.

Tocant á las corporacions oficials, segurament no devém escatimals nostras alabansas, porque en aquesta ocasió, espolsantse per un moment lo llot que moltes d' ellas portan demunt com cástich del cel, han donat probas inequívocas de saber respondre á las manifestacions de patriotisme del poble espanyol.

Si es prudent comparar los acorts presos per diputacions y ajuntaments á fi de socorre als soldats d' operacions en Africa, tenint en compte la importancia y medis de cada una de las corporacions, de la comparació resulta que entre totas, la que ha demostrat mes sentit práctic, ab l' acort prés, es l' ajuntament de Manresa: Desde 'l dia següent al de la marxa dels reservistas pobres d' aquella població, abonará una pesseta diaria segons los cassos á las esposas, pares y mares dels mateixos. Los seus fills cobrarán dos rals diaris, ó quatre segons los que hi hagin.

Per algo aquest ajuntament varias vegadas l' han consignat en la *Gaceta de Madrid* de ajuntament modelo.

Aquest es per nosaltres l' extrem mes important del acort, per la urgencia ab que procedeix á socorre la necessitat, pues es cosa sabuda que 'ls socorros oficials acostuman arribar al seu destino quan ja no son necessaris, repetintse alló de «Cuando fue muerto Pascual...»

¡Salut á tots los que han contribuít á la humanitaria obra de socorre als nostres soldats!

¡Salut als héroes que iluytan per la patria!

Perque tots plegats demostran que en aquesta terra no mor may ni 'l patriotisme ni la valentia.

LLICENCIAT VIDRIERAS.

SONET

Quinze anys doblats, tan lletja y orgullosa com mal genit, raquitica y xerrayre: molts polvos, més talóns, vaja... d' un ayre que la fa lo contrari de agradosa.

Aquest moble per tot arreu fa nosa porque de tanta oló fa massa flayre, y aixís á casa seva no hi es gayre, que tancada en parets no hi es vistosa.

Qu' es la festa d' Olot, allá fa via á passar quinze dias ab la tia: qu' es fira á Amer, ó á Sils festa Majó, ja hi te parents ó amichs per algún día, mes al últim de corre, 's fastidia porque en cap fira hi troba compradó.

ANTON RIALLA.

CONSELLLS

A un casat de nou

Ara si que pots ben dir,
amich meu, que estás ben llest.
Ella n' ha cassat un home...
y tú 'l camí del infern.

Com la cosa está que bufa,
escolteu quatre consells:
es molt convenient que 'ls sápigán
los del gremi dels Josephs(?)

I
Quan vulguis aná á la nona,
sens mirar á ta mullé,
tens de vigilá ab cuidado
que no quedi 'l llum encés.
Sembla que no val la pena,
pró vigila aquest consell.
Estalviarás petroli...
y t' adormirás mes prest.

II
Sense qu' ella res hi noti,
miras tú lo pany ben bé,
y t' fas fé una clau secreta
per si acás l' altra 's perdés;
d' aquet modo, si algún dia
tens mal de caixal, (?) correns
t' envás dret cap á caseta...
y sorpréns á ta mulle(!)

III
Tens de vigilar si ella
t' afalaga de moment.
Si tas calsas dus ben ficas...
ó si vol cap regalet.
No posis may cara seria
pró tampoch sempre rihent.
No has de estar ni trist ni alegre...
tens de fer de tot... y res.

Y en fi noy, ja que tens l' hora
arribada al demunt teu,
pren ó deixa los que vulguis
que tots son ab fi de bé.

Procura fer com desitjo
llarga la lluna de mel...
y ¡tira! endevant las atxas.
¡Com mes serém mes riurém!

M. SOLÁ.

PASATEMPS

Una noya qu' estava capficada 'l día de la seva boda
li va preguntá lo seu nuvi en qué pensava.

—Tonterias; va contestar ella... pensava dat los anys
que tinch, los cops que puch casarme.

Al nuvi van tenir qu' entrarlo a la sagristia.

Las lleys son com las tranyinas, las moscas petites s'
hi quedan, pero las grossas las trencan y guillan.

La felicitat es un fantasma que sempre está corrent
devant nostre, omplintnos los nassos de la pols qu'
aixeca.

L' AMOR PATRI

Y

L' AMOR PROPI

SON 'ls rails del ferrocarril de la Gloria.
Y essent rails ja col-locats, dit está que son
sempre paralelos; de manera que allá ahont arriba l'
un hi arriba l' altre, al mateix temps,

May se tocan pero may se apartan.

D' aquí las conseqüencias de tal paralelisme; d' aquí
la confusió entre abdós; d' aquí las aberracions, 'ls ab-
surdos, 'ls sofismas glorificats.

¡Quantas vegadas, d' aquet glorificament ne resultan
glorias que al crit de Pátria responen *glorificat á ma-
tines!*

Ab la ditzosa, millor dit, desditzada qüestió de Me-
lilla, l' amor propi y l' amor patri s' extenen paralela-
ment en la planura inmensa de las figueras de moro.

Es que passa lo següent: 'ls mateixos que s' embar-
can en lo tren exprés de la guerra santa riffenya, 's
fan l' *santíssima* (no tot), demunt d' aqueixos rails
sobre 'ls quals relliscan vertiginosament las rodas dels
triumfos; per quant, molts dels que prenen bitllet de
primera per' arribar á la defensa del patriotisme van
de dret, sense adonarse 'n, á la defensa del egoisme; y
á fé de Deu que de la estació de la Abnegació á la es-
tació de la Temeritat, hi han uns quants kilometros
d' Heroisme: es que molts s' equivocan de vía, pera
arribar mes aviat á puesto.

Lo trist es que massa sovint, en temps com lo qu'
estém atravessant, dona més bons resultats l' alarde
d' amor propi, que 'l desprendiment d' amor patri. No
perqué s' assemblin, sin perqué generalment las glo-
rias propias, son més vistas que las glorias patrias.
Reparéu que 'ls valents patriotas cauhen més fácilment
que 'ls pinxos patrioters.

¡Quina fatalitat!

¿Per qué han de ferse més dignes de l' admiració
pública 'ls que, per amor propi, buscan en lo camp de
batalla la mort sense trobarla, y que 'ls que, per amor
patri, la trovan sense buscarla? ¿Per qué 'ls excesos de
l' un amor ofegan 'ls desahogos del altre? ¿Es dir que
las feridas rebudas en defensa del amor patri, no son
tan temudas com las feridas del amor propi? ¿De ma-
nera que la salvació de la patria ha de dependir de l'
ambició?... ¡Quina vergonya!

Está vist que las heroicitats corren parellas ab las
recompensas, y aixó proba evidentment lo paralelisme
fatal entre 'ls dos amors del epígrafe.

¿Qué sería de la patria, *á la cuenta*, si en los fossos
de las murallas no s' hi trovessin encordilladas de ga-
lons, enfilays de creus y penjolls de medallas?

¡Ay d' ella mentres l' amor patri fassi *pendant* irri-
sori ab l' amor propi! ¡Pobreta mentres tingui *Llopts*
per *Domingos!*

PEPET DEL CARRIL.

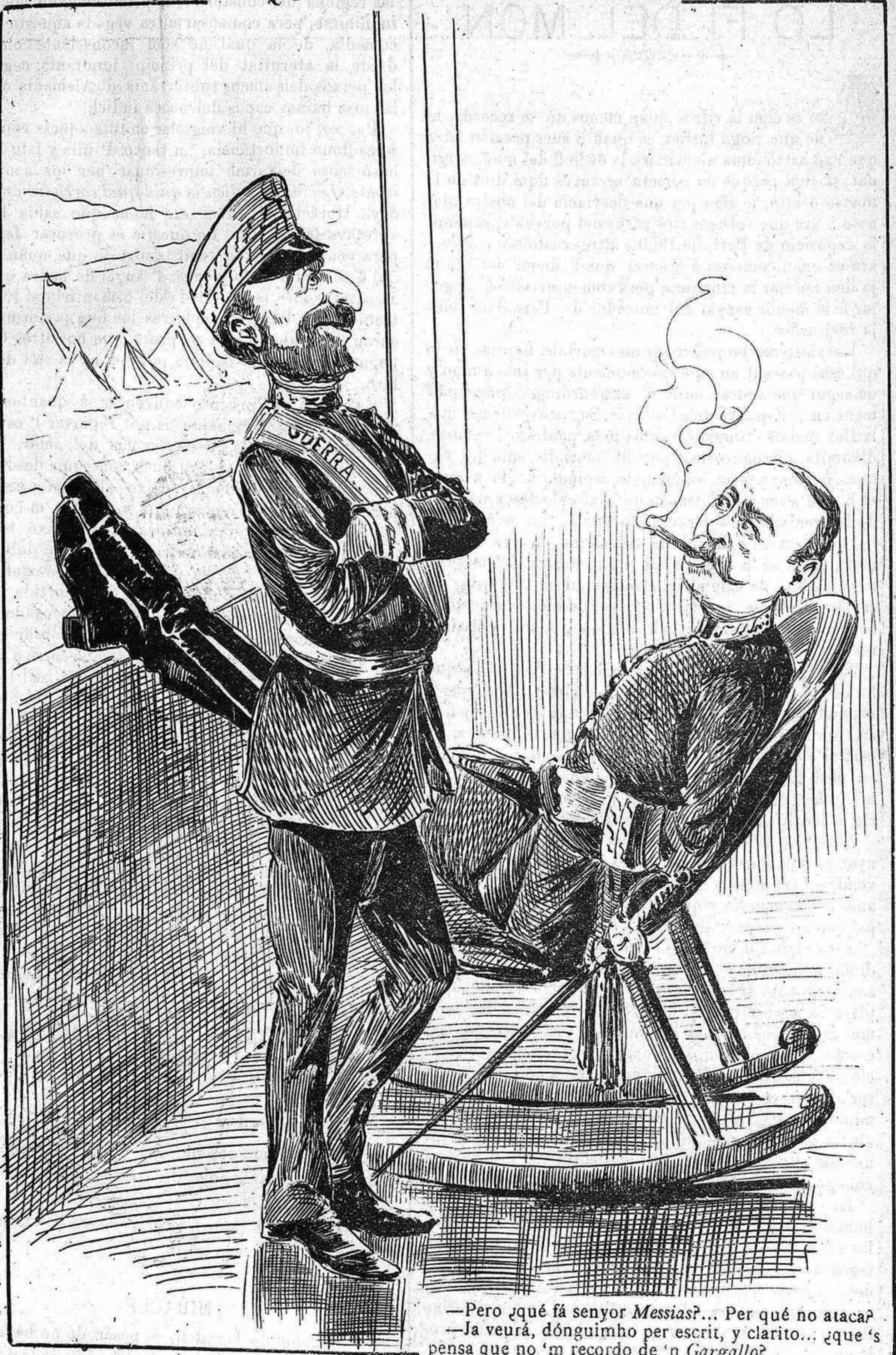
LOS RESERVISTAS

--¿Perqué deixas la dona estás tan capficat?
--Per deixarla, no; que ella deixi alguna cosa á algu,
mentres jo seré fora, es lo que 'm rebenta.

Costello

QUI JUGA NO DORM...

—Pero ¿qué fá senyor *Messias*?... Per qué no ataca?
—Ja veurá, dónguimho per escrit, y clarito... ¿que 's
pensa que no 'm recordo de 'n *Gargallo*?

LO FI DEL MON

Aixó es com la rifa... quan menes un se recorda, ni de que tinga bitllet, es quan li surt premiat. Ara que cap astrònom alemar parla de lo fi del mon, originat, ja siga perque un cometa errant 's fiqui dins de la nostra òrbita, ja siga per una desviació del nostre planeta... ara que tothom tira plans pel porvenir, somiant la exposició de Paris de 1900 y altres castells á l' ayre... ara es quan comenso á creurer que l' angel del Judici ja deu netejar la trompeta pera comensarshi á cargo-lar á la menor senyal del mocador del Pare Sant dant la real ordre.

Los síntomas no poden ser mes mortals; fixintse en lo qu' está passant en aquestos moments per tot lo mon y de segur que veuran molt d' extraordinari; principalment en l' Espanya dels Cánovas, Sagastas y demes malalties socials. Guerras, explossions, naufragis, bombas, dinamita, nitroglicerina, petròli, incendis, suicidis, xokes, per mar y terra, assassinsats, espingardas, maüers... en fi, que 's veu palpablement qu' aixó es lo descarnament de las genivas pera arrancar lo caixal. ¡Lo mon s' acaba! Jo tinch un principi de tisis que 'm preocupava molt, y ara ni 'n faig cas, ni vuy gastarme cap mes diner ab sulfat de cals ni inhalacions, ni 'm vuy estar de certas cosas que 'l metje 'm priva; desde demá torno á beurer licors y á dormir ab la dona, aixís com aixís res ne treuria.

Ja vaig dir á ne 'n Pan, un amich de l' infancia que ha de cobrar un pagaré d' aquí á cinch anys, que 'l negocihi á qualsevol preu y 's donga vida de príncep fins á l' hora d' *entrá en caixa*. Aveyám, ara sabrem si es cert alló de tenir que buscar las dents ab una candela en cert forat del individuo, cosa que, francament, no m' ho he pogut empassar may, jo al menos, m' hi jugaria la localitat que 'm tocará allá hont me portin.

Ahir vaig trobar á un pobre xicot qu' estava empenyat en suicidarse, pero després que 'm va sentir, 's va vendre 'l revolver y 's va resignar á que la seva dona anés *condecorantlo* y que la sogra li seguís tirant plats pel cap en quant 'l sent que 's queixa.

Lea jacta est, no hi ha que ferse i'usió: lo mildium, la filoxera y otras malalties dels vegetals, no son altra cosa sino que 'l globo terrestre ja ha complert la seva missió; ja ha trevallat prou; los cataclismes geològichs qu' han de tornar al cosmos lo que del cosmos es, comensan á anunciarse sobre aquesta fracció de la solidada nebulosa que prompte anirá á augmentar lo nombre dels petits planetas, reduhida á fraccions mínimas, en quan las rasses humanas s' hajan destruit ab las poderosas máquinas de guerra que 's tirarán los uns als altres ab furia *armoniosa* obedients á lleys desconegudas de lo impenetrable é incompreensible.

La anarquía, aquest govern del principi de las rasses humanas, torna á brotar d' ellas com clau que tanca las edats de tota la humana historia; va naixer sencilla, reguladora, mansa, ab principis generadors perque debía ajudar á la formació del edifici universal, y avuy 's desperta amenassadora armada de la nitroglicerina destructora pera simplificar la resolució del *gran problema*.

Lo *substractum* de materia cómica s' esparramará per los espays siderals, y l' esperit humá buscará en

las regiões de constelacions primitivas, un lloch hont inquirirse, pera comensar altra vegada aquesta eternal comedia, de la qual ne som inconscients comparsas desde la eternitat del principi, ignorants, cegos com los peixos dels llachs subterranis d' Alemania ó los de las mes baixas capas del oceá indich.

Per xo, jo, que hi veig clar en tots aquets romansos, á res dono importancia, 'm tanco d' ulls y faig lo capbusó sense deixarme impresionar per los aconteixements. *Levius fit patientia quid quid corrigire est nefas*, deya Horaci; y Horaci era home que sabia hont li apretava la sandalia. La questió es procurar fer anys, pera veurer si podem tenir la sort de que, quan s' aixequi á tocar *llamada y tropa* l' ángel de pedra que está assentat sobre la portada del cementiri del Este, ens trobi encare llevats; y mentres los que ja dorman procuran sortir de la seva sorpresa, que nosaltres haguém pogut pendrer los mellors puestos en la vall de Josafath.

Entre tant, jo procuro convencer á quantas noyas puch, de las ventatjas que 'ls pot reportar l' estimar á un home de bé y de las escelencias del amor; si veig qu' ab una mica de treball puch conseguir desdejunarme ab una perdiu ab cols, deixo al bacallá esqueixat per qui li agradi, encara que lo primer 'm costi una pallissa y lo segon una indigestió; per aixó tenim l' unguent de contraccis y la magnesia *Keen* doble efervescent. Procuro ficarme á viure á un pis confortable y cómodo, que es lo mes difícil; de la sortida ja se 'n cuyda 'l procurador ab lo deshauci, y devegadas encara á un li donan diners; y lo treball de cobrar lo traajo que resguarda lo fret del hivern, també corre á cárrech del sastre, á qui *embesteix* per lo mateix istil lo fabricant de Sabadell; y tot es una cadena: qui ho enten qui no ho enten.

¡Lo fi del mon s' acosta! d' aixó n' estich segur; la humanitat 's trova en lo período *úlgido* de la seva agonía... pero com que tinch la sort de ser un del seus membres, que ni va trovare en la explossió de Santander, ni sota las bombas de la armada insurrecta de Río Janeiro, ni en las butacas del Liceo lo día set del corrent, ni frente las bocas de las espingardas dels bárbaros del Riff, encara que tinga que seguir la sort de la economía general humana, cada nit al acotxarme sota las doblas flassadas del meu llit de Viena, exclamo: ¡Qué hi farém! ¡Estava escrit! *Acta est fabula*.

SERRALLONGA.

Secció Regiliosa

SANT DEL DIA:

SANT DOMINÓ

Gran funció en obsequi del Sant, en l' iglesia dels Angels. Predicará com de costum, lo famós pare *Diluvio*.

S' anirá á cent tantos, y lo cadáver y companyament, s' esperarà á la porta.

MIRACLE

En lo poble de Taradell, á pesar de no haverse verificat eleccions, han surtit elegits varis concejals, que son los que han de formar lo nou ajuntament.

La pila del greix

La senyora Tuyas era relativament felís: La xocolatera que feya tres anys havia establert, li anava més bé del que podia esperar: lo seu marit era un beneyt del cabàs que de tot li deya amen y las dugas noyas que tenia, bastant lletjas per cert, eran molt bonas minyonas y trevallant de passamaneras portavan al cap de la senmana unas quantas pessetonas, que li venian molt bé per ajudar á fer bullir la olla. Aquestas noyas tenian segons deya sa mare, la mes gran vintidos anys y l'altre divuyt complerts: pero jo crech que á la senyora Tuyas, ó la feya ser embustera l' amor de mare ó no 's recordava del any que van neixer las sevas fillas, porque, ab franquesa, per mí, la mes tendre al menos ne tenia vint:sis ó vintivuyt; are calculin 'ls que tindria la mes granada.

Fa cosa d' un any, vejent la xocolatera que no 's presentava cap beneyt que volgués encarregar-se de cap de las dugas noyas, va determinar-se á exhibirlas pel carrer de Fernando; aixis es que 'ls días de moda y á la hora dels senyors; ab un cromó á cada costat, la senyora Tuyas 's passejava molt séria y molt mudada, desde ca 'n Llibre á la plassa de Sant Jaume y desde la plassa, de Sant Jaume á ca 'n Llibre, fins á la hora d' anar á fer coure las monjetas.

¡Pero, cál ¡ja podía xiular si 'ls ases no volían beure!... no va haverhi ni un gomós, tants que n' hi han de ximplés, que fés la ximpleria d' enamorar-se de cap de las noyas.

Vejent qu' allí no tenian salida, va portarlas al café, á las societats y hasta als cassinos polítics y als barracons de la plassa de Catalunya. Tot va ser temps perdut.

Quan ja 's dava als dimonis se li va ocorre á la senyora Tuyas la idea de formar una societat de ball familiar á casa seva mateix, 'ls diumenges á la tarde. Era l' últim recurs.

Efectivament, al endemà la senyora Tuyas va convidar á totas las noyas y joves coneguts del vehinat, á las amigas de las sevas fillas y als amichs de las amigas, suplicant á tots que no fessin falta al ball que donaria á casa seva, 'l diumenge á las tres de la tarde: afegit que á la mitj' hora obsequiaría á la concurrencia ab xocolate, pá torrat y aygua ab sucre.

La veu va corre y 'l diumenge 'l saló de la senyora Tuyas, presentava un aspecte mágich.

La profusió de llums, lo piano de maneta, la numerosa y abigarrada concurrencia y sobre tot las banderetas y llangardaixos de paper de color que d' un cap al altra del saló havian col·locat los sis noys petits de la sastresa del costat, aprofitant las sobras de la sortija que van fer 'ls xicotos del carrer 'l día de Sant Cristófol, eran atractius mes que suficients pera passar una tarde distreta.

Per xó vaig anarhi, y com que no soch gayre sarahuista vaig passar lo rato assentat, escoltant conversas, estudiant tipos de mascles y femellas, analisant caràcters y dant conversa á la senyora Angustias, una vella madrilenya que tot y sent tartamuda era mes xerrayre que 'n Romero Robledo y mes lletja que 'n Masvidal.

De la dotzena de joves que ballavan, dos, sobre tots, van llamarme l' atenció, pel seu tipo fisich y moral que 'm va ajudar á coneixe la senyora Angustias, que era coneguda seva.

'L mes elegant era un xicot com de vint anys, magre, esgroguehit, que per l' aspecte semblava un ignoscent y que á la quènta era un Tenorio mes ó menos manso per las noyas del vehinat; variable é informal fins á tal

extrém, que en mitj any va dar paraula de casament á la Pepa planxadora, á la Lola quinquillayra, á la Rita castanyera y á dugas ó tres noyas mes del carrer de casa seva y á totas las havia plantat dos ó tres días abans del *giorno dell supplicio*.

Era fill únich d' un matalassé que s' havia enriquit venent d' aquells emplastos d' ungüent, que col·locats sobre la boca... del cor, curan 'l mal de caixal.

L' altre era un jove barber de dissaptes y diumenges, de fesomia simpática, per mes que fos un xich moll d' ulls y bastant tort de camas. Feya posat de ximple.

De las noyas, 'ls hi puch dir que no mes vaig ficarme en las de la casa, porque eran las que s' exhibían mes y en una madrilenya amiga séva, trempada com un all, molt guapa y ben formadeta, poch escrupulosa y bastant enjogassada.

Vaig reparar que la noya gran de la casa ballava sempre ab 'l noy matalassé y que la madrilenya havia agafat pel seu compte al barber tort de camas.

Ballant, cridant y fent gatzara, van tocar dos quarts de vuyt. ¡L' últim! ¡l' últim! va dir tothom, Y efectivament, lo marréch encarregat de dar voltas á la maneta, vá tocar per fi de festa, una polca ab ribets de galop, tan engrescadora que las pareillas varen anar quasi totas de rodolóns per terra. ¡Y allí no 'm preguntin pas si 's van aprofitar lo barber dels ulls molls y 'l matalassé desnarit!

Noys, aixó sembla la pila del greix! va dir lo barber. ¡Ma noy, que m' agrada aquet ball! digué l' altre. Y vés qu' es' estrany, tothom va ser d' aquet paré, tant, que vá acordarse que cada diumenge 's ballés com á fi de festa 'l ball de la *pila del greix*.

Y així vá ferse sempre desde aquell día endevant ab consentiment de la senyora Tuyas, que desde 'l comensament del ball pesava figas.

Al quart ó quint diumenge de ballaruga vaig tornar á la xocolateria, y la senyora Angustias que també hi era, va dar-me noticias frescas y sorprenents.

La noya gran de la senyora Tuyas era promesa ab lo matalassé, y 'l barber ja estava enredat ab la madrilenya.

Jo no ho volia creure, pero vaig quedar convençut al arribar l' hora del ball de la *pila del greix*, porque, vaja, allí ajeguts per terra, 'l matalassé y 'l barber 's van pendre ab las sevas parellas unas llibertats que no mes las pot pendre un promés.. y ab prous feynas.

Mes la experiencia demostra que l' alegría dura poch á casa dels pobres... Velshi aquí 'l que vá passar:

Al cap de tres ó quatre mesos de festas y de balls quan ja estava senyalat 'l día del casori de la noya xocolatera, la senyora Tuyas va rebre una carta del promés que li deya qu' all no 's casaria ab la seva filla si abans no li feya arreglar un xich la cara.

¡Quina poca latxa! ¡després de plantarla li deya lletxa! Lo barber, per no ser menos, també vá escriure quatre ratllas á la madrilenya dihentli que d' alló qu' havian parlat, ¡nyach! dant per excusa qu' una noya tan alegre y tan joganera li feya por. (Que bestial!)

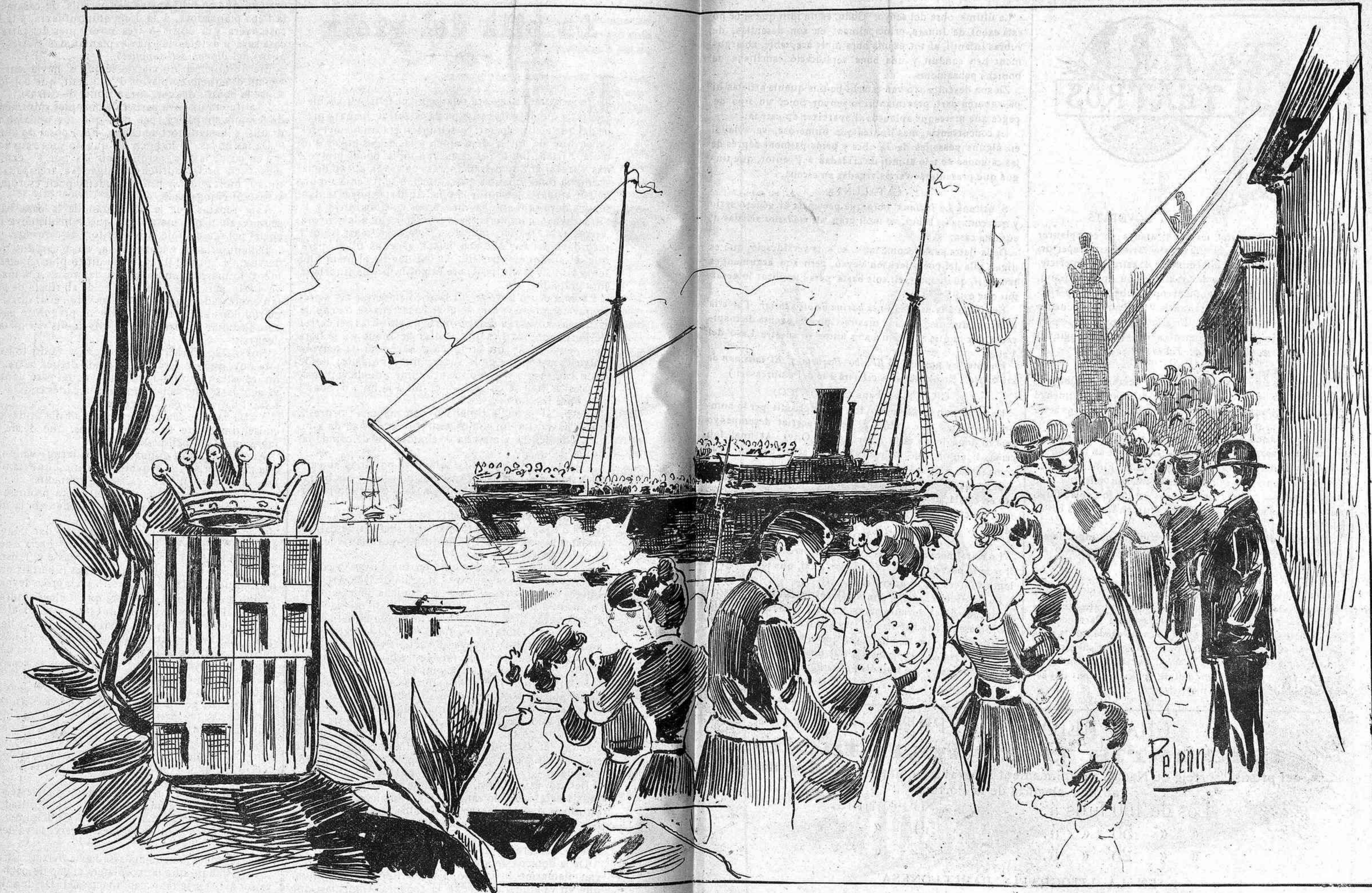
Pero com que en lo mon tot passa, aquesta nova decepció prompte hauria sigut oblidada per la Sra Tuyas si no hagués portat qua.

Cinch mesos després de la fuga del matalassé, la noya gran presentava un aspecte poch tranquilisador. Lo ventre li creixia. La mare cregué al principi qu' estava hidròpica pero al últim la noya mateixa la va desengayar.

Lo prometatje del matalassé havia deixat rastre.

Y velshiaquí que la xocolatera al cap de poch temps va ser ávia sense tenir cap filla casada. Desde aquest fet imprevis, la xocolatera no 's adorm quan veu ballar á l' altra noya, y si algun jove parla de ballar 'l ball de la *pila del greix*, no li dona xocolate á la mitj hora.

OCLIME OILL,

EMBARCH DE TROPAS PERA MELILLA EN LO PORT DE BARCELONA

NOVETATS

La direcció d' aquest teatre, s' afanya en complaure fins a als més exigents, ja que en son variadíssim repertori hi anyadeix una serie interminable d' estrenos. En efecte, dissapte estrená *El correo de Lyon*, que fou aplaudidíssim, tan per son interessant argument com també per son perfecte desempenyo, y pera avuy anuncia l' estreno de un cuadro de costums catalanas, titulat *Un celobert*, preparantse pera dissapte pròxim, lo de una comedia arreglada per l' enginyós senyor Colomer, ab lo titol de: *Tot es mal que mata*.

TIVOLI

Tres bonas entradas reportaren las representacions donadas de *Las mil y una noches*, lo dissapte y diumenge passat, y ab ellas se aplaudiren las vistosas decoracions aixís com lo luxo en trajos.

En lo tercer acte se hi ha intercalat un ballable per la senyoreta Monroc, que es una imitació, del que ab lo nombre *La mariposa*, executava la tan admirada Mis Fuller y que la senyoreta Monroc ha sabut desfer lo conegut refrá de que *nunca segundas partes fueron buenas*, ja que fou aplaudidíssima sobrepujant á la «fantástica» Miss, en los punts ballables.

Per motiu del bon éxit que en conjunt obtingué lo esmentat espectacle, la empresa ha determinat repetirlo alguns dias de la present setmana.

ROMEA

Han seguit las representacions de *Mariana*, ab éxit cada dia mes creixent. Lo diumenge á la tarde, lo teatro presentava l' aspecte del temps normal; la senyora Parreño y lo senyor Labastida, reben una ovació cada vegada que 's posa en escena aquesta obra mestra de don Joseph Echegaray.

La nit del dimars tingué lloch l' estreno del drama en tres actes y en vers, titulat *La Mare de Deu del mont* del senyor Godo, logrant un éxit satisfactori.

La última obra del senyor Godo, es un idili que si bé no está exent de lunars, principalment en son desenllás, de sobras infantil, ab tot, es una obra molt acceptable, ab argument ben conduit y una bona versificació esmaltada de bonichs pensaments.

En son desempenyo van estarhi be tots quants artistes hi prengueren part, presentanthi lo senyor Soler un tipo de pagés que meresqué aplausos al apareixer en escena.

La concurrencia, mes lluhida que numerosa, va aplaudir en alguns passatjes de la obra y principalment deprés de las caigudas de telò al mitj de cridades á l' autor, que tingué que presentarse varias vegadas en escena.

CATALUNYA

S' estrená *La Indiana*, obra que perteneix al género serio y que com ja es sabut, ve molt gran als modestos artistes d' aquesta casa.

De la lletra se fa recomenlable so's la versificació, que es digna filla del poeta Jackson Veyan, pero son argument es tan cursi, que pobret, ell so's basta pera justificar lo quecaigut que está 'l género.

En quant á la música *ya es harina de otro costal*. Tot ell está instrumentada de ma mestra y no está exenta de inspiració, per lo que felicitem á son autor lo mestre Laso de Valle.

En estudi y preparació *El cabo Baqueta y El talisman de mi suerte*. (No sabem si 's referirá á la del empresari.)

GRANVIA (abans CALVO-VICO)

Lo monólech *Lo xerrayree*, fou molt aplaudit per lo nombre de xistes que conté y per lo acertat desempenyo que hi doná lo apciat actor senyor Oliva. Al final fou cridat l' autor, que ne resultá ser l' actor cómic de la companyia, senyor Montéro.

Sembla que definitivament dissapte s' estrenará l' arreglo en catalá, de la obra de Ibsen, *Nora* y que segons afirmen los cartells, ha sigut fet expressament pera la senyora Mena.

EDEN CONCERT

Lo retraiment que s' observa de concurrencia en los teatros te la part contraria en aquest local, que totas las nits logra veurers plé de gom á gom.

Lo Sr. Galofre, galan sempre ab sos amichs, procura recompensarho ab variats debuts, los mes d' ells de reputació.

Ultimament han debutat los jermans Dantes, notables duetistas, y la estrella Martha Lys, que si bé no 's fa recomenlable per sa veu y repertori (ja que tots los días canta las pessas mateixas) es admirada per sa figura, que es de misto

UN CÒMIC RETIRAT.

GRAN REBAIXA DE PREUS

en los **talonaris per apuntacions**

del proxim sorteig de Nadal, magnificament litografiats é impresos á dugas tintas ab una alegoria de la Fortuna

Los de 100 fulls á.	80 centims.
« « 50 « á.	50 «
« « 25 « á.	25 «

EN LA LITOGRAFÍA BARCELONESA

DE

RAMON ESTANY

5. Sant Ramon, 5.—Barcelona

Principals kioscos y librerias.

Als corresponsals de LA TOMASA se 'ls concedirá lo desquento acostumat.

— LOS REGIDORS NOUS —

Pícheria

—'N vuy una,—'N vuy una.—
—Esperaus... Quina pressa pera sacrificarnos per la patria.

MORISCA

(CUENTO)

I

Aben-Mer-Lot, moro jove de la tribu de 'n Bo-ki-ka, bojament vá enamorar-se de la molt bella Zulima qu' era de 'l harém la reyna y de 'l sultan favorita.

Com serho saber á n' ella lo bon moro no sabía, y aixó tant lo preocupava, que feya quaranta dias que no tastava aliment, deixant en repós sa pipa, ni 's rentava mans ni cara, ni 's cambiava la camisa.

Una nit, prop de las dotze, tot menjant alguna figa d' una figuera qu' al hort per ells lo sultan tenia, va sentir-se 'l bon Mer-Lot inspirat per fer poesias, y treyent de sa butxaca un tros de carbó d' alsina y un paper molt brut, d' estrassa, vá compondrer una *silva* en la cual ab formas bellas deya á 'l hermosa captiva que son amor era inmens, y que si ella hi convenia, lluny del palau del sultan tots dos felissos viurian.

Tot seguit va retirar-se per aná á troba en *Met-Bit-Se*, moro vell que 'l estimava

y cuiné de las captivas, perque á la seva dongués l' apasionada misiva.

II

Be cumplí lo moro vell, puig qu' á l'endemá al mitj-día ja tenia 'l bon Mer-Lot contestació de la ninfa.

En ella la mora deya qu' estava molt aburrida de servir á un homenot que duya barbas postissas y que tot sovint de 'l nás se treya las *pilotillas*; qu' aquella nit, quan las dotze ne fossen ja repetidas, anés vers la seva *celda* ab una escala *amanida* y qu' ab l' ajuda d' *Al-lá* tots dos se las *guillarían*.

Produhi aixó á *Aben-Mer-Lot* un excés tal d' alegria, qu' aquella nit va menjarse sis dotsenas d' esbarginias barrejadas ab tomátechs, pebrots, sebas y lletias; (aixis lo pler demostrava aquella tribu morisca.)

III

Repeteixen ja las dotze; en vers lo lloch de la cita se 'n vá 'l moro, possehit de 'l escala; ja hi es; xiula

d' una manera especial y á poch apareix *Zulima*: mira á l' un costat y á l' altre, á dalt, á baix, fort suspira; va per comensá 'l descens y... 's retira penedida.

S' ha recordat qu' alló es alt y que 'l cap li rodaria.

Aben-Mer-Lot, qu' aixó veu, exclama:—Quanta pamplinal! Esperam que jo aquí puji y entre mos brassos, ¡ma vida! baixarás, joy ratoli?—
—Aixís, si.

—Donchs, femne via. Puja lo primer grahó .. mes lo baixa desseguida: recorda que 'n cas semblant un altre 's trencá la erisma.
—Si vols, baixa tota sola,— diu enutjat á *Zulima*: y aquesta, tota plorosa y ab la cara compungida, li respón:—Ara, no goso; company, será un altre día.

Aben-Mer-Lot, amoscat mes qu' un cabo de realistas, se la mira de regull, treu 'l escala desseguida, escup á tall de *maton*, fá una mueca, obra la vista, tus fort y se 'n va cantant y tot fentli *pam y pipa*.

AMADEO PUNSODA.

A MA ESTIMADA MARE

En lo quint aniversari de sa mort

CINCH anys ja fa ¡oh! idolatrada mare qu' eix mon deixareu de penas y de dol y s' ompla lo meu cor de desconsol al veurer que no tinch ja qui m' ampara. La Parca, n' estich cert, de mi envejosa, de 'prop meu ab greu furia us va arrancar no fent ja des llavors mes que plorar á una mare per mi tan carinyosa. Tinch un pare que m' ayma ab tot son cor; tinch germans que m' estiman molt també, mes jo, per sempre més anyoraré aquell tan sacrossant, com ver amor. Fins que vareu faltar, no vaig coneixer l' inmens amor que vos me professavau y quant de propet meu vos separavau

vejent al mateix temps desapareixer mon goig lo mes prehuat, allavors, mare, s' apoderá de mi un crudel dolor puig trobava á faltar lo vostre amor com lo trovo á faltar avuy encara. ¡Fá cinch anys que sens mare vaig quedar, y ¡cinch anys que plorant sense repós 'm recordo del ser tant bondadós que tant, y tant amor me professá!

Desde 'l cel 'hont esteu, volguda mare, aparteu de prop meu tots los perills pregant pel vostre espós y 'ls vostres fills com ells per vos están plorant encara.

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

L'empresa del Teatro Principal ha aplegat la reapertura de dit col·lisseu pera mitjans de Decembre.

Mentres després de las festas no 's torni á tancar en perjudici dels artistes...

Dihem aixó, perque sabem d'alguna empresa, que, si després de cap d'any tornan á flaquejar las entradas, tornarà á tancar, ó posará la companyia á racció; cosa que no trovém prou equitativa.

Qui menja la carn, també deu menjar los ossos; no deixarlos sempre i e s altres.

Si en lloch de la época calamitosa qu'atravessém, haguessen vingut festas impensadas, com vgr. per haverse acabat la guerra, y los teatros haguessin fet plens, á bon segur que s'hagués fet cap reparto als artistes.

Lo bon comerciant ha d'estar á las bonas y á las malas.

Un día de la setmana passada varen passar per sobre de la nostra Ciutat uns quants vols d'uns aucells del tamany de coloms á la simple vista, blanquinosos, dirigintse de O. s te á Este que de segur serian los precursors del fret que s'ha experimentat aquestos días.

¡Ditxosos d'ells!... cambian de domicili ab facilitat á proba de procuradors, sens por de xoques en los seus viatjes, després de molts anys d'haver realisat la navegació aèrea ab éxit acabat y per la qual, los homes, los reys de la creació, 'ns tornem micos sens adelantar un pas.

¡Qué 'n som de suros!

Los renaixensos sembla que no han presentat Candidatura en las eleccions pera Concejals.

Y donchs ¿qué s'han fet aquellas propagandas y visitas als gremis y tanta *parota y parolá!*

Sempre han de ser los mateixos...

Lo Liceo no 's tanca; s'aplassa la seva reapertura.

Es á dir; no es bórni; es que li falta un ull. Ja ho veig, pot ser los hi hauria tocat donar un *paper de plata* á cada propietari, y á pesar de la seva proverbial *hidalguia* no 'ls hi ha vingut bé.

Han preferit dar lo gustasso als anarquistas deixant de dar funcions.

Pot ser aixó fassi patrici.

Diu *La Renaixensa* que lo de Melilla te la importancia de las pedradas dels xicots que van pels carrers.

¡Quina tripal!

Jo fos del Govern... los agarrava á tots ells, y ¡au! á las avansadas.

¡Ah... y á las ordres de 'n Martínez Campos.

Allavors pot ser trovarian que 'n te massa d'importancia.

S'ha ofert á l'Ajuntament l'adquisició de 49 peinetas del sigle passat,

¡Ves ahont surten are ab peinetas!

Balas y maüers s'han de menester.

¿Oy, senyó Henrich?

Diu que s'ha presentat á Málaga un moro de Fez dihent que lo germá del Sultan 's trova prop de Galaca y que prompte arribará á Melilla.

Aquesta familia sempre están aprop, pero may arriuan.

Lo que jo crech es, que, com son riffenyos, se 'ns están *rifant* desde que 'ns van da 'l primer estofat.

Aveyám quan farém la pau...

Diu un colega que los acompanyants d'un mort de la parroquia dels Angels, cansats d'esperá *al clero* van determinar dirigirse al cementiri passant per l'iglesia, y al preguntar á uns escolans pel senyó rector y los seus, van contestar que s'estavan tranquils jugant al dómino.

¡Tiva Quim!.. Hagués sigut lo mort un ricatxo .. ja se 'n hauria anat ab lo passaport ben despatxat.

Telegramas

«Del nostre cable particular»

Sant Petersburg, 22.—8 matí.—Fa un fret horrorós; s'han glassat los forns de Lardinocoff, veyentse las flamaradas cristalísadas é inmóviles; fa molt bonich.

Madrid, 22.—9 id.—Diuhen los metjes que 'n Sagasta podrá ballar lo vals abans de cap d'any, si en Lopez Dominguez no li porta cap complicació.

PERONÉ.

Melilla, 22.—9 id.—Al extreurer una bala d'un disciplinari s'ha trovat qu'era un pinyol de dátíl. S'han declarat los dátíls contrabando de guerra.

Ynferr, 22.—10 id.—Feu lo favor de no matar mes moros que aqui ja no s'enten ningú; particularment las donas. ¿Cóm se trova 'n Sagasta?

PERE BOTERO.

ÚLTIMA HORA

En Llopis Dumingas y lo Sultan de Marruecos, diu qu'han fet una aposta á qui tardará mes á arribar á Melilla.

Varis particulars atravessen fortas cantitats en favor de l'un ó de l'altre.

CORRESPONDENCIA

Anirá: B. S. y Q.—J. T. R.—Juan Balaguer Carner.—Bernabé Llorens.—Escamillo.—Eugenio Murtra.—J. Bruquer Comas.—P. R. Jordi Aranya.—S. Cots

A. P. Badalona: Lo dibuix 'ns ha agradat tant que l'hem posat en un cuadro; fassin un altre y envihil á l'*Ilustració Espanyola Americana*, que l'porvenir es ben be de vosté. Llastima que 'l *Pluma y Lapiz* no l'hagués conegut. Vosté sol era capás per acreditarlo, sense necessitat dels bombos del *Noticiero*.

Tot lo demés qu'hem rebut es á fer nona.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

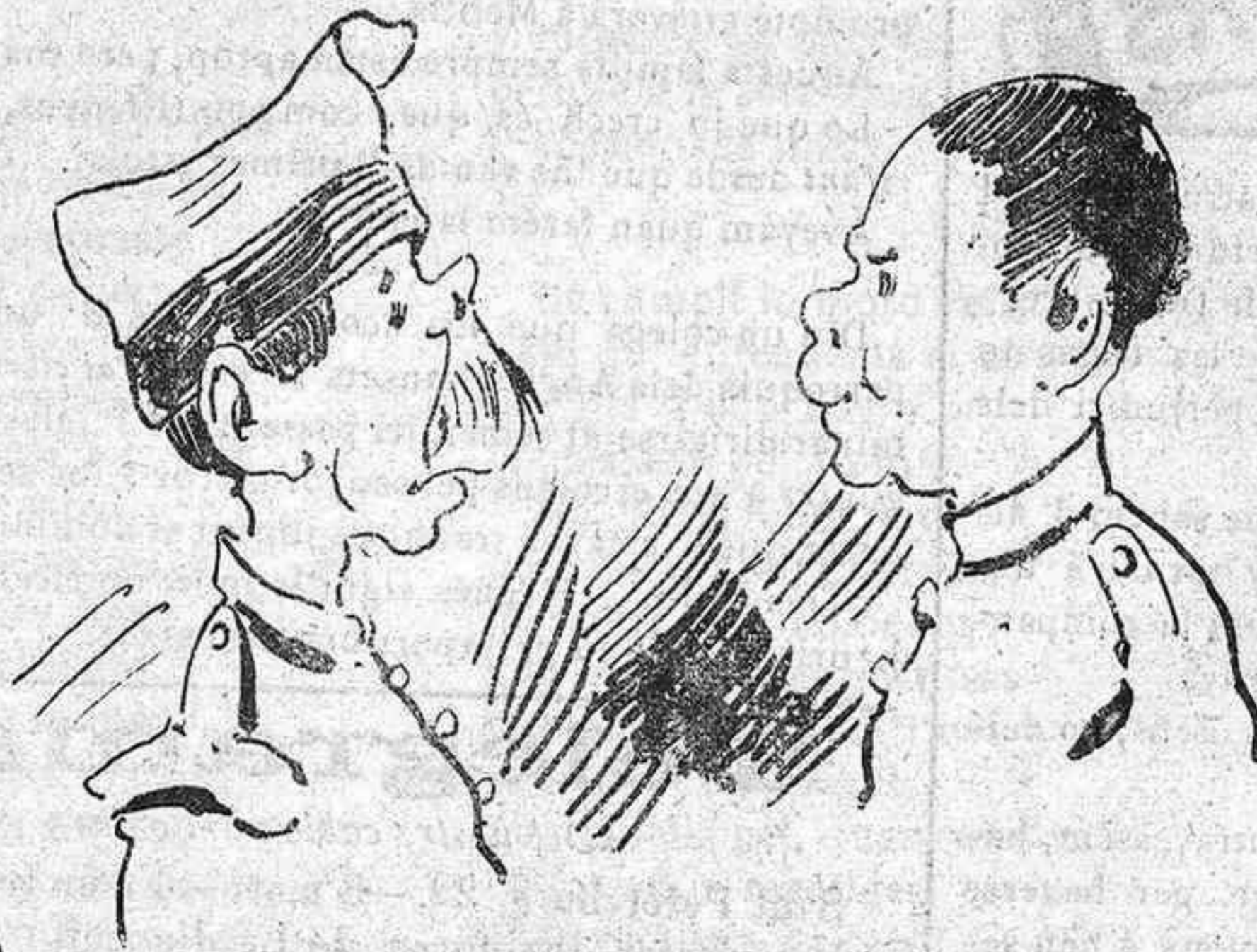

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »
» atrassat.	0'20 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, número 5.—LITOGRAFIA BARCELONESA DE RAMÓN ESTANY.

MES RESERVISTAS

—¡No te apure, hombre!... ¿No te ha dicho aquel caballero que durante tu ausencia se cuidaría de tu mujer y de tus hijos?
—¡Oh!... es que tengo miedo que se'n cuidi massa.

COLEGIO UNIVERSAL

DE 1.ª Y 2.ª ENSEÑANZA

Incorporado al Instituto de esta Provincia

—Calle Ancha, 59—BARCELONA—
(Edificio «Niu Guerres»)

Primero en España en donde se enseñan todos los
IDIOMAS EUROPEOS

Preparación para la carrera de **INTÉRPRETES.**

COMERCIO

Correspondencia comercial, Cálculo mercantil y Teneduría
de libros—Clases de Teneduría é Idiomas de 8 á 10 noche.

Se admiten pensionistas, medio pensionistas, recomendados y
externos.

OBRAS DRÁMATICAS
DE

RAMON BORDAS Y ESTRAGUÉS

—*—*—

Que en obsequi als favoreixedors de LA TOMASA
se concedirán ab un 25 per 100 de rebaixa

Aplech de 10 obras distintas de 20 rs. á 15 rs.

Ateos y creyents (drama). . . de 4 rs. á 3 rs.

Lo moment continuu (comedia 4 rs. á 3 rs.

De venta en la administració

5, SAN RAMÓN, 5.—BARCELONA

EN LA LITOGRAFIA BARCELONESA

DE

RAMÓN ESTANY

—5, SANT RAMÓN, 5—Barcelona—

Acaban de confeccionarse un sens fi de dibuixos propis pers **FELICITACIONS DE NADAL** pera las corpora-
cions de **SERENOS** y dependents de **CAFÉS, FONDAS, PERRUQUERIAS, FORNERS, LAMPISTAS**
CARBONERS, ESCOMBRIAYRES, etc., etc., tot á preus sens competencia.

També en dit establiment hi ha un numerós assortit de cromos procedents de las principals fábricas de Fransa y
Alemania, rebuts directament.

Ventas al por major y menor

—*—*—
NO EQUIVOCARSE: 5, SANT RAMÓN, 5.—BARCELONA—*—*—